

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 27ης Απριλίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 63 ΣΛΕΕ – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων – Φόρος εταιριών – Φορολόγηση του εισοδήματος από ακίνητα που βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους – Διαφορετική μεταχείριση των ημεδαπών και των αλλοδαπών κεφαλαίων – Απαλλαγή μόνο των ημεδαπών κεφαλαίων – Συγκρισιμότητα των καταστάσεων – Συνεκτίμηση του φορολογικού καθεστώτος των επενδυτών – Δεν χωρεί – Δικαιολόγηση – Ανάγκη διατήρησης της συνοχής του εθνικού φορολογικού συστήματος – Ανάγκη διατήρησης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών – Δεν χωρεί»

Στην υπόθεση C-537/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Οκτωβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

L Fund

κατά

Finanzamt D,

παρισταμένης της:

Bundesministerium der Finanzen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, P. G. Xuereb (εισηγητή), T. von Danwitz, A. Kumin και I. Ziemele, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: S. Beer, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 20ής Οκτωβρίου 2022,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- το L Fund, εκπροσωπούμενο από τον K. Rohde, Rechtsanwalt,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Martenczuk, W. Roels και V. Uher,

κατόπιν της απόφασης που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 63 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του L Fund και της Finanzamt D (φορολογικής αρχής D, Γερμανία) σχετικά με την υπαγωγή του L Fund στον φόρο εταιριών για τα οικονομικά έτη 2008 έως 2010 (στο εξής: επίδικα οικονομικά έτη).

Το νομικό πλαίσιο

Το γερμανικό δίκαιο

- 3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 5, του Körperschaftsteuergesetz (νόμου περί φόρου εταιριών), όπως ίσχυε κατά τα επίδικα οικονομικά έτη (στο εξής: KStG), προβλέπει τα εξής:

«Πλήρης υπαγωγή στον φόρο εταιριών

1. Υπόκεινται πλήρως στον φόρο εταιριών τα ακόλουθα νομικά πρόσωπα, ενώσεις προσώπων και ομάδες περιουσιακών στοιχείων, που έχουν τη διοίκηση ή την έδρα τους στην ημεδαπή:

[...]

5) ενώσεις, οργανισμοί, ιδρύματα και λοιπές ιδιωτικού δικαίου μορφές διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων χωρίς νομική προσωπικότητα».

- 4 Το άρθρο 2, σημείο 1, του KStG ορίζει τα εξής:

«Μερική υπαγωγή στον φόρο εταιριών

Υπόκεινται μερικώς στον φόρο εταιριών:

1) τα νομικά πρόσωπα, οι ενώσεις προσώπων και οι ομάδες περιουσιακών στοιχείων που δεν έχουν ούτε τη διοίκηση ούτε την έδρα τους στην ημεδαπή υπόκεινται μερικώς σε φόρο εταιριών για τα εισοδήματά τους που αποκτούν στην ημεδαπή».

- 5 Κατά το άρθρο 1 του Investmentsteuergesetz 2004 (νόμου του 2004 περί φορολογίας των επενδύσεων), όπως ίσχυε κατά τα επίμαχα οικονομικά έτη (στο εξής: InvStG 2004), το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί»:

«Στον παρόντα νόμο υπάγονται:

1) οι βάσει της εθνικής νομοθεσίας συλλογικές επενδύσεις, εφόσον έχουν συσταθεί υπό τη μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του Investmentgesetz [(νόμου περί επενδύσεων, στο εξής: InvG)] ή ανώνυμης εταιρίας επενδύσεων κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 5, [του InvG] (ημεδαπής εταιρίας επενδύσεων), καθώς και τα μερίδια σε αυτές (μερίδια σε ημεδαπές συλλογικές επενδύσεις)·

2) οι αλλοδαπές συλλογικές επενδύσεις και τα μερίδια σε αυτές κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφοι 8 και 9, [του InvG].

[...]»

- 6 Το άρθρο 2 του InvStG 2004, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εισοδήματα από μερίδια», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα εισοδήματα που προκύπτουν από διανομή βάσει μεριδίων σε συλλογικές επενδύσεις και τα εισοδήματα που εξομοιώνονται προς αυτά καθώς και τα ενδιάμεσα κέρδη αποτελούν εισοδήματα από κεφάλαια κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 1, σημείο 1, του Einkommensteuergesetz [(νόμου περί φορολογίας εισοδήματος, στο εξής: EStG)] [...]».

- 7 Το άρθρο 4 του InvStG 2004, με τίτλο «Εισοδήματα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Όταν στα εισοδήματα που προκύπτουν από διανομή βάσει μεριδίων σε συλλογικές επενδύσεις και στα εισοδήματα που εξομοιώνονται προς αυτά περιλαμβάνουν εισοδήματα προερχόμενα από την αλλοδαπή, τα οποία υποβάλλονται στην αλλοδαπή σε φόρο υποκείμενο σε συμψηφισμό με τον φόρο εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 34c, παράγραφος 1, [του EStG] ή το άρθρο 26, παράγραφος 1, [του KStG] ή μιας συμβάσεως περί αποφυγής της διπλής φορολογίας, οι υπέχοντες γενική φορολογική υποχρέωση επενδυτές δικαιούνται να συμψηφίσουν το ποσό του βεβαιωθέντος και καταβληθέντος στην αλλοδαπή φόρου, μειωμένου κατά το μέρος που αντιστοιχεί σε τυχόν έκπτωση, με το μέρος του φόρου εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων που αντιστοιχεί στα εν λόγω αλλοδαπά εισοδήματα, προσαυξημένα κατά το ποσό του αναλογούντος σε αυτά αλλοδαπού φόρου. [...] Όταν τα εισοδήματα που προκύπτουν από διανομή βάσει μεριδίων σε συλλογικές επενδύσεις και στα εισοδήματα που εξομοιώνονται προς αυτά περιλαμβάνουν εισοδήματα υποκείμενα στον φόρο εισοδήματος από κεφάλαια στη Γερμανία, τα εισοδήματα αυτά καθώς και ο φόρος που καταβλήθηκε για αυτά στη Γερμανία εξομοιώνονται, όσον αφορά την έκπτωση του φόρου, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, με αλλοδαπά εισοδήματα και φόρους κατά την έννοια της πρώτης περιόδου. [...]»

- 8 Το άρθρο 7 του InvStG 2004, με τίτλο «Φόρος επί του εισοδήματος από κεφάλαια», προβλέπει στην παράγραφο 1, σημείο 1, τα εξής:

«Υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των εισοδημάτων από κεφάλαια:

1) τα διανεμόμενα εισοδήματα κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1 [...]».

- 9 Το άρθρο 11 του InvStG 2004, το οποίο φέρει τον τίτλο «Περιουσιακά στοιχεία ειδικού σκοπού, απαλλαγή από τον φόρο και φορολογικός έλεγχος», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι ημεδαπές συλλογικές επενδύσεις ανοικτού τύπου που διέπονται από το εθνικό δίκαιο εξομοιώνονται με τις λοιπές μορφές διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων ειδικού σκοπού κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, σημείο 5, [του KStG]. Οι ως άνω συλλογικές επενδύσεις απαλλάσσονται από τον φόρο εταιριών και από τον φόρο επιτηδεύματος. Η δεύτερη περίοδος εφαρμόζεται επίσης στις ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων. [...]»

- 10 Το άρθρο 15 του InvStG 2004, με τίτλο «Συλλογικές επενδύσεις ανοικτού τύπου που διέπονται από το εθνικό δίκαιο», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Τα εισοδήματα από εκμίσθωση και διαχείριση ακινήτων και από εμπράγματα δικαιώματα εξομοιούμενα προς εισοδήματα από ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα ευρισκόμενα στην ημεδαπή, καθώς και τα κέρδη από ιδιωτικές πράξεις πώλησης τέτοιων ακινήτων και δικαιωμάτων καταχωρίζονται λογιστικώς χωριστά. Τα εισοδήματα αυτά εξομοιώνονται προς εισοδήματα που αποκτά άμεσα ο μερικώς υποκείμενος στον φόρο επενδυτής κατά την έννοια του άρθρου 49, παράγραφος 1, σημείο 2, στοιχείο f, του άρθρου 49, παράγραφος 1, σημείο 6, ή του άρθρου 49, παράγραφος 1, σημείο 8, [του EStG]. Το ίδιο ισχύει και για την εφαρμογή των διατάξεων των συμφωνιών περί αποφυγής της διπλής φορολογίας. Το άρθρο 7 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, με φορολογικό συντελεστή 25 % επί των εισοδημάτων και με παρακράτηση στην πηγή, από την εταιρία επενδύσεων, του φόρου επί των εισοδημάτων από κεφάλαια. [...]»

- 11 Το άρθρο 2, παράγραφοι 8 και 9, του InvG, όπως ίσχυε κατά τα επίμαχα οικονομικά έτη, έχει ως εξής:

«8. Οι αλλοδαπές συλλογικές επενδύσεις είναι συλλογικές επενδύσεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, δεύτερη περίοδος, που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους. Θεωρούνται ότι τηρούν την αρχή της κατανομής των κινδύνων ακόμη και αν αποτελούνται, σε μη αμελητέο ποσοστό, από μερίδια σε μία ή περισσότερες άλλες επενδύσεις και οι άλλες αυτές επενδύσεις έχουν επενδυθεί άμεσα ή έμμεσα κατ' εφαρμογήν της εν λόγω αρχής.

9. Τα μερίδια σε αλλοδαπές συλλογικές επενδύσεις είναι μερίδια σε αλλοδαπές συλλογικές επενδύσεις που έχουν εκδοθεί από επιχείρηση με έδρα στην αλλοδαπή (αλλοδαπή εταιρία επενδύσεων) για τα οποία ο επενδυτής μπορεί να ζητήσει την καταβολή του ποσού της αξίας τους έναντι της επιστροφής τους, ή για τα οποία ο επενδυτής δεν έχει δικαίωμα εξαγοράς, δεδομένου ότι η αλλοδαπή εταιρία επενδύσεων υπόκειται στην περίπτωση αυτή σε προληπτική εποπτεία των στοιχείων του ενεργητικού που προορίζονται για συλλογικές επενδύσεις στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα της.»

Το λουξεμβουργιανό δίκαιο

- 12 Ο νόμος της 13ης Φεβρουαρίου 2007 περί εξειδικευμένων οργανισμών επενδύσεων (*Mémorial A* 2007, αριθ. 13) προβλέπει στο άρθρο 66, παράγραφος 1, ότι, «[ε]κτός του φόρου εισφοράς επί των συγκεντρώσεων κεφαλαίων σε αστικές και εμπορικές εταιρίες και του κατά το άρθρο 68 [του νόμου αυτού] φόρου εγγραφής, δεν οφείλεται άλλος φόρος από τους εξειδικευμένους οργανισμούς επενδύσεων που διαλαμβάνονται στον παρόντα νόμο».

Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 13 Το προσφεύγον της κύριας δίκης, L Fund, είναι φορέας συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητα που έχει συσταθεί ως εξειδικευμένος οργανισμός επενδύσεων, λουξεμβουργιανού δικαίου, και δεν έχει ούτε την έδρα ούτε τη κεντρική διοίκησή του στη Γερμανία.
- 14 Το L Fund είναι κεφάλαιο κλειστού τύπου, με δύο μόνον θεσμικούς επενδυτές, οι οποίοι δεν έχουν ούτε την έδρα ούτε την κεντρική διοίκηση στη Γερμανία.
- 15 Κατά το λουξεμβουργιανό δίκαιο, το L Fund, ως εξειδικευμένος οργανισμός επενδύσεων, φορολογείται στο Λουξεμβούργο μόνον όσον αφορά τον φόρο επί των συγκεντρώσεων κεφαλαίων σε αστικές και εμπορικές εταιρίες καθώς και τον φόρο εγγραφής που προβλέπει το άρθρο 68 του νόμου περί εξειδικευμένων οργανισμών επενδύσεων. Δυνάμει του δικαίου αυτού, τα μερίσματα που διανέμει το L Fund δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή στο Λουξεμβούργο και δεν φορολογούνται στο επίπεδο των αλλοδαπών επενδυτών.
- 16 Κατά τη διάρκεια των επίδικων οικονομικών ετών, το L Fund απέκτησε εισοδήματα από εκμίσθωση των ακινήτων του στη Γερμανία, καθώς και από την πώληση ορισμένων εξ αυτών.
- 17 Τον Ιούλιο του 2013 υπέβαλε δηλώσεις φόρου εταιριών για τα επίδικα οικονομικά έτη, βάσει της μερικής φορολογικής υπαγωγής του στον φόρο αυτόν, διευκρινίζοντας ότι, κατά την άποψή του, δεν υπάγεται στον φόρο εταιριών στη Γερμανία.
- 18 Εντούτοις, η φορολογική αρχή D έκρινε ότι το L Fund υπείχε μερική υποχρέωση καταβολής φόρου εταιριών και εξέδωσε πράξεις επιβολής φόρου για τα επίδικα οικονομικά έτη.
- 19 Το L Fund προσέβαλε τις πράξεις αυτές ενώπιον του Finanzgericht Münster (φορολογικού δικαστηρίου Μύνστερ, Γερμανία), το οποίο, με απόφαση της 20ής Απριλίου 2017, επικύρωσε, κατ' ουσίαν, τις πράξεις αυτές.
- 20 Το L Fund άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακού Φορολογικού Δικαστηρίου, Γερμανία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 1, του KStG, το L Fund, του οποίου ούτε η έδρα ούτε η κεντρική διοίκηση βρίσκονται στη Γερμανία, υπέχει μερική υποχρέωση καταβολής φόρου εταιριών για το σύνολο των εισοδημάτων που απέκτησε στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους. Το L Fund δεν δικαιούται καμία απαλλαγή σε προσωπική ή πραγματική βάση. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς τα διεπόμενα από το εθνικό δίκαιο αμοιβαία κεφάλαια ανοικτού τύπου, το L Fund δεν μπορεί να τύχει της απαλλαγής από τον φόρο εταιριών που προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, διότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, σημείο 2, του InvStG 2004, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 8, του InvG, όπως ίσχυε κατά τα επίδικα οικονομικά έτη, το L Fund είναι αλλοδαπό κεφάλαιο.
- 22 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η μη χορήγηση της απαλλαγής σε αλλοδαπό κεφάλαιο συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης.

- 23 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο, ενώ επισημαίνει την ύπαρξη δισταγμών απόψεων, εκθέτει ότι, λόγω των ιδιαιτεροτήτων του γερμανικού φορολογικού δικαίου, η μη χορήγηση της απαλλαγής θα μπορούσε να συμβιβάζεται με το άρθρο 63 ΣΛΕΕ.
- 24 Όσον αφορά τις ιδιαιτερότητες αυτές, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η απαλλαγή από τον φόρο εταιριών των ημεδαπών κεφαλαίων, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, συνιστά εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, δυνάμει της οποίας τα εισοδήματα φορολογούνται μία μόνο φορά, στο επίπεδο των επενδυτών. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του InvStG 2004, οι επενδυτές οφείλουν να καταβάλουν φόρο επί των μερισμάτων που τους διανέμονται ή επί των εισοδημάτων που ισοδυναμούν με διανομή μερισμάτων, εφόσον πρόκειται για κεφάλαιο που αποθεματοποιεί τα προϊόντα που εισπράττει.
- 25 Στην περίπτωση των ημεδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας στα οποία συμμετέχουν αποκλειστικώς αλλοδαποί επενδυτές, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, τα εισοδήματα από ακίνητα τα οποία αποκτά ένα τέτοιο επενδυτικό κεφάλαιο εντός της γερμανικής επικράτειας αποδίδονται απευθείας στους αλλοδαπούς επενδυτές, ως ίδια εισοδήματα υποκείμενα σε μερική φορολόγηση. Προκειμένου να διασφαλιστεί η φορολόγηση των αλλοδαπών επενδυτών, το επενδυτικό κεφάλαιο υποχρεούται να προβεί σε παρακράτηση φόρου στην πηγή δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, τέταρτη περίοδος, του InvStG 2004.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας ανταποκρίνεται στη βούληση του Γερμανού νομοθέτη να εμποδίσει τους αλλοδαπούς επενδυτές, οι οποίοι, αν επένδυαν απευθείας σε ακίνητα ευρισκόμενα στην εθνική επικράτεια, θα υπείχαν μερική φορολογική υποχρέωση, να αποφύγουν τη φορολόγηση προβαίνοντας σε επένδυση μέσω ειδικού αμοιβαίου κεφαλαίου ακίνητης περιουσίας. Η αρχή της διαφάνειας θα είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή φόρου στους αλλοδαπούς επενδυτές ως εάν είχαν προβεί σε απευθείας επενδύσεις.
- 27 Αντιθέτως, στην περίπτωση των αλλοδαπών εξειδικευμένων οργανισμών επενδύσεων σε ακίνητα, τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτώνται εντός της γερμανικής επικράτειας φορολογούνται σε επίπεδο κεφαλαίου, το οποίο υπόκειται στον φόρο εταιριών, στο μέτρο που δεν τυγχάνει της απαλλαγής που προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του InvStG 2004, ενώ οι αλλοδαποί επενδυτές του αμοιβαίου κεφαλαίου δεν φορολογούνται, καθόσον το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 εφαρμόζεται μόνο στα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας.
- 28 Επομένως, και στις δύο περιπτώσεις, τα εισοδήματα που αποκτούν στη Γερμανία αλλοδαποί επενδυτές φορολογούνται μόνο μία φορά, αλλά σε διαφορετικά επίπεδα. Η διαφορετική αυτή φορολογική μεταχείριση οφείλεται στο γεγονός ότι, λόγω της αρχής της εδαφικότητας της δημόσιας εξουσίας, στην περίπτωση των αλλοδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας στα οποία μετέχουν αλλοδαποί επενδυτές, ο Γερμανός νομοθέτης δεν μπορεί να διασφαλίσει, με παρακράτηση στην πηγή, το δικαίωμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ως κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκονται τα επίμαχα ακίνητα, να φορολογήσει τους αλλοδαπούς επενδυτές.
- 29 Ως εκ τούτου, εν προκειμένω, το L Fund, ως αλλοδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας, υπόκειται στον φόρο εταιριών για τα εισοδήματα που αποκομίζει από ακίνητα ευρισκόμενα στη Γερμανία, ενώ οι δύο αλλοδαποί θεσμικοί επενδυτές δεν φορολογούνται στο κράτος μέλος αυτό.

- 30 Αντιθέτως, το αντίστοιχο ημεδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας, στο οποίο μετέχουν δύο αλλοδαποί θεσμικοί επενδυτές, δεν υπόκειται στον φόρο εταιριών στη Γερμανία για τα εισοδήματα αυτά λόγω της διανομής τους στους επενδυτές.
- 31 Κατόπιν των προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν η απαλλαγή την οποία προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, κατά την έννοια του άρθρου 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Αφενός, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει αν η απαλλαγή μπορεί να αποτρέψει τους αλλοδαπούς επενδυτές από το να επενδύσουν σε ακίνητα ευρισκόμενα στη γερμανική επικράτεια, δεδομένου ότι τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτώνται από τα ακίνητα αυτά φορολογούνται άπαξ τόσο όσον αφορά τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας όσο και τα αλλοδαπά, αλλά η φορολόγηση αυτή πραγματοποιείται σε διαφορετικά επίπεδα.
- 32 Αφετέρου, δεν είναι επίσης βέβαιο ότι η διάταξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα να αποτρέπει τους ημεδαπούς επενδυτές από το να αποκτούν μερίδια σε αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας. Η διπλή φορολόγηση που προκύπτει από τη μερική φορολόγηση των εν λόγω κεφαλαίων στο πλαίσιο του φόρου εταιριών και από την υπαγωγή των επενδυτών στον φόρο εισοδήματος από κεφάλαια για τα μερίσματα που διανέμουν τα εν λόγω κεφάλαια εξαλείφεται σε μεγάλο βαθμό από τον συμψηφισμό που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, έβδομο εδάφιο, του InvStG 2004. Επιπλέον, εφόσον ένα ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο χρησιμεύει ως επενδυτικό όχημα για έναν πολύ περιορισμένο κύκλο θεσμικών επενδυτών, για τους σκοπούς της επένδυσης σε συγκεκριμένο αντικείμενο, η παρουσία δυνητικών εθνικών θεσμικών επενδυτών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια αμιγώς θεωρητική δυνατότητα.
- 33 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν τα αλλοδαπά και τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας τελούν σε συγκρίσιμη κατάσταση. Κατά το αιτούν δικαστήριο, τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας, στα οποία μετέχουν αλλοδαποί θεσμικοί επενδυτές, δεν υπόκεινται στον φόρο εταιριών λόγω της άμεσης διανομής των εισοδημάτων από ακίνητα στους αλλοδαπούς επενδυτές, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, και λόγω της ειδικής μερικής υπαγωγής των εισοδημάτων αυτών στον φόρο εταιριών, πράγμα που αποδεικνύει ότι ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε τη φορολογική κατάσταση των επενδυτών ως κριτήριο διακρίσεως για τον καθορισμό της εφαρμοστέας φορολογικής μεταχείρισης και ότι η φορολόγηση των εισοδημάτων από ακίνητα δεν καθορίζεται σε επίπεδο κεφαλαίου, αλλά σε συνάρτηση με τον τόπο κατοικίας των επενδυτών.
- 34 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η απαλλαγή μόνον των ημεδαπών κεφαλαίων, που προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, μπορεί να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος.
- 35 Αφενός, κατά το αιτούν δικαστήριο, θα μπορούσε να γίνει επίκληση της ανάγκης διασφάλισης ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να δικαιολογηθεί η μη χορήγηση της εν λόγω απαλλαγής στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας, δεδομένου ότι η φορολόγηση σε επίπεδο κεφαλαίων των εισοδημάτων από ακίνητα που βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους καθιστά δυνατή τη διασφάλιση του δικαιώματος του κράτους μέλους να φορολογήσει τα ακίνητα αυτά, καθόσον το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να διασφαλιστεί στο επίπεδο φορολόγησης των αλλοδαπών επενδυτών του.

- 36 Αφετέρου, κατά το αιτούν δικαστήριο, η μη χορήγηση στο L Fund της απαλλαγής μπορεί να δικαιολογηθεί από την ανάγκη διατήρησης της συνοχής του φορολογικού συστήματος, δεδομένου ότι η ίδια απαλλαγή των ημεδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας αντισταθμίζεται από την άμεση φορολόγηση των αλλοδαπών θεσμικών επενδυτών των κεφαλαίων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004.
- 37 Τέταρτον και τελευταίο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η άρνηση χορήγησης της απαλλαγής στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για τη διασφάλιση της συνοχής του γερμανικού συστήματος φορολογίας των επενδύσεων.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Αποκλείει το άρθρο 56 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (νυν άρθρο 63 ΣΛΕΕ) ρύθμιση κράτους μέλους βάσει της οποίας τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας με αποκλειστικά αλλοδαπούς επενδυτές απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων, ενώ τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας με αποκλειστικά αλλοδαπούς επενδυτές υπέχουν περιορισμένη υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων όσον αφορά τα εισοδήματά τους από μισθώματα που εισπράττονται στην ημεδαπή;»
- 39 Κατόπιν της επιδόσεως στο αιτούν δικαστήριο της απόφασης της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193), το αιτούν δικαστήριο ενημέρωσε το Δικαστήριο, με έγγραφο της 25ης Απριλίου 2022, ότι εμμένει στην αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 40 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 63 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιβάλλει στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας μερική υποχρέωση καταβολής φόρου εταιριών για τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτούν στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, ενώ τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας απαλλάσσονται από τον φόρο αυτόν.
- 41 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη οφείλουν να ασκούν την αρμοδιότητά τους στον τομέα της άμεσης φορολογίας τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, τις θεμελιώδεις ελευθερίες τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη ΛΕΕ [απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Εσοδα από ΟΣΕΚΑ), C-480/19, EU:C:2021:334, σκέψη 25].
- 42 Το άρθρο 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγορεύει γενικώς τα εμπόδια στις κινήσεις κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών. Μεταξύ των μέτρων που απαγορεύονται από το άρθρο 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον συνιστούν περιορισμούς της κινήσεως κεφαλαίων, συγκαταλέγονται και εκείνα που μπορούν να αποτρέψουν τους κατοίκους αλλοδαπής από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε κράτος μέλος ή να αποτρέψουν τους κατοίκους του εν λόγω

κράτους μέλους από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε άλλα κράτη [απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Veronsaajien oikeudenvälvontayksikkö (Εσοδα από ΟΣΕΚΑ), C-480/19, EU:C:2021:334, σκέψη 26).

- 43 Τούτου δοθέντος, δυνάμει του άρθρου 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, το άρθρο 63 ΣΛΕΕ δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους.
- 44 Η ως άνω διάταξη, ως συνιστώσα παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Επομένως, η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κάθε φορολογική νομοθεσία που διακρίνει μεταξύ των φορολογουμένων αναλόγως του τόπου κατοικίας τους ή του κράτους μέλους εντός του οποίου επενδύουν τα κεφάλαιά τους είναι άνευ ετέρου συμβατή με τη Συνθήκη ΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ περιορίζεται από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι οι εθνικές διατάξεις στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού «δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών, όπως ορίζεται στο άρθρο 63 [ΣΛΕΕ]» (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η διαφοροποίηση μεταξύ της διαφορετικής μεταχειρίσεως που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ και των απαγορευόμενων από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δυσμενών διακρίσεων. Προκειμένου να μπορεί μια εθνική φορολογική ρύθμιση να θεωρηθεί σύμφωνη με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, πρέπει η προκαλούμενη διαφορετική μεταχείριση να αφορά καταστάσεις που δεν είναι αντικειμενικώς συγκρίσιμες ή να δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί, καταρχάς, η ύπαρξη διαφορετικής μεταχείρισης, στη συνέχεια, η ενδεχόμενη συγκρισιμότητα των καταστάσεων και, ενδεχομένως, τέλος, εάν μπορεί να δικαιολογηθεί η διαφορετική μεταχείριση.

Επί της υπάρξεως περιορισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων

- 47 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, δυνάμει της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης γερμανικής νομοθεσίας, τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας απαλλάσσονται από τον φόρο εταιριών, ενώ στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας δεν χορηγείται τέτοια απαλλαγή.
- 48 Επομένως, τα αλλοδαπά και τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας υπόκεινται, όσον αφορά τους εφαρμοστέους επ' αυτών κανόνες φορολογήσεως, σε διαφορετική μεταχείριση, η οποία είναι δυσμενής για τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας.
- 49 Μια τέτοια διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση μπορεί να αποτρέψει, αφενός, τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας από το να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε ακίνητα στη Γερμανία και, αφετέρου, τους επενδυτές που κατοικούν στη Γερμανία από το να

χρησιμοποιούν για τις επενδύσεις αυτές τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας (πρβλ. αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 17, και της 21ης Ιουνίου 2018, Fidelity Funds κ.λπ., C-480/16, EU:C:2018:480, σκέψη 44).

- 50 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τη φορολόγηση των μερισμάτων που διανέμονται στους επενδυτές των ημεδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας, στο μέτρο που η επίμαχη στην κύρια δίκη γερμανική νομοθεσία δεν εξαρτά την απαλλαγή των κεφαλαίων αυτών από την προϋπόθεση να φορολογείται το σύνολο των εισοδημάτων από ακίνητα στο επίπεδο των επενδυτών.
- 51 Πράγματι, στην περίπτωση των αλλοδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας στα οποία συμμετέχουν επενδυτές που είναι κάτοικοι Γερμανίας, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι, πέραν της μερικής φορολόγησης των εν λόγω κεφαλαίων στο πλαίσιο του φόρου εταιριών, οι εν λόγω επενδυτές, οι οποίοι υπόκεινται πλήρως στον φόρο εταιριών, υπόκεινται επίσης στον φόρο εισοδήματος από κεφάλαια για τα μερίσματα που διανέμουν τα ειδικά αμοιβαία κεφάλαια.
- 52 Βεβαίως, η έκπτωση του άρθρου 4, παράγραφος 2, έβδομη περίοδος, του InvStG 2004 αποσκοπεί στην εξάλειψη της διπλής φορολογίας. Ωστόσο, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, στην πραγματικότητα, η πλήρης εξάλειψη της διπλής φορολογίας εξαρτάται από την ιδιαίτερη φορολογική κατάσταση κάθε κατόχου μεριδίων και είναι, επομένως, αβέβαιη. Εξάλλου, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι, ανάλογα με τη φορολογική τους κατάσταση, οι ημεδαποί επενδυτές των αλλοδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας μπορούσαν να βρεθούν σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους ημεδαπούς επενδυτές των ημεδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας.
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη γερμανική νομοθεσία συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, ο οποίος απαγορεύεται, καταρχήν, από το άρθρο 63 ΣΛΕΕ.

Επί της συγκρισιμότητας των καταστάσεων

- 54 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, αφενός, ότι η δυνατότητα συγκρίσεως ή μη μιας διασυνοριακής καταστάσεως με μια εσωτερική κατάσταση πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένων υπόψη του σκοπού που επιδιώκεται από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις καθώς και του αντικειμένου και του περιεχομένου των διατάξεων αυτών και, αφετέρου, ότι μόνον τα ουσιώδη κριτήρια διακρίσεως που προβλέπονται από την επίμαχη νομοθεσία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν η διαφορετική μεταχείριση που απορρέει από την εν λόγω νομοθεσία αποτελεί συνέπεια μιας αντικειμενικής διαφοράς των καταστάσεων [απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Veronsaajien oikeudenvälvontayksikkö (Εσοδα από ΟΣΕΚΑ), C-480/19, EU:C:2021:334, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 55 Όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκουν οι επίμαχες στην κύρια δίκη διατάξεις του γερμανικού δικαίου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα εισοδήματα από ακίνητα των ημεδαπών ειδικών αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας στα οποία μετέχουν αλλοδαποί θεσμικοί επενδυτές φορολογούνται βάσει του φόρου εταιριών όχι στο επίπεδο του κεφαλαίου, αλλά στο επίπεδο των επενδυτών, προκειμένου να εφαρμοστεί η αρχή της διαφάνειας, δυνάμει της οποίας τα εισοδήματα φορολογούνται μόνο μία φορά, καθώς και για να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των άμεσων επενδύσεων και των επενδύσεων που πραγματοποιούνται μέσω

αμοιβαίου κεφαλαίου. Επιβάλλοντας φόρο στα εισοδήματα από ακίνητα των ημεδαπών κεφαλαίων μόνο στο επίπεδο των επενδυτών, οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν στην αποφυγή της σώρευσης φορολογικών επιβαρύνσεων στο επίπεδο του κεφαλαίου και στο επίπεδο των επενδυτών.

- 56 Από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει επίσης ότι τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας, στα οποία μετέχουν αλλοδαποί επενδυτές, φορολογούνται στο επίπεδο του κεφαλαίου και όχι στο επίπεδο των επενδυτών, για τον λόγο ότι, λόγω της αρχής της εδαφικότητας της δημόσιας εξουσίας, ο Γερμανός νομοθέτης δεν μπορεί να διασφαλίσει, με παρακράτηση στην πηγή, το δικαίωμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ως κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκονται τα επίμαχα ακίνητα, να φορολογήσει τους αλλοδαπούς επενδυτές.
- 57 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, το μόνο κριτήριο διακρίσεως που προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 στηρίζεται στον τόπο της έδρας των κεφαλαίων, δεδομένου ότι η απαλλαγή από τον φόρο εταιριών που προβλέπεται στην ως άνω διάταξη χορηγείται μόνον στα κεφάλαια που διέπονται από το εθνικό δίκαιο, δεδομένου ότι στα επενδυτικά κεφάλαια που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους δεν χορηγείται η εν λόγω απαλλαγή. Ομοίως, το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 εφαρμόζεται μόνον στα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας.
- 58 Πρέπει, όμως, να επισημανθεί, πρώτον, ότι ένα αλλοδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας μπορεί επίσης να έχει επενδυτές που κατοικούν στη Γερμανία, επί των εισοδημάτων των οποίων η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μπορεί να ασκήσει τη φορολογική της εξουσία. Από την άποψη αυτή, το αλλοδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας τελεί σε αντικειμενικά συγκρίσιμη κατάσταση με το ημεδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας (πρβλ. απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 59 Δεύτερον, τα ημεδαπά και τα αλλοδαπά κεφάλαια βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκει η αρχή της διαφάνειας, δηλαδή της διασφάλισης της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των άμεσων επενδύσεων και των επενδύσεων που πραγματοποιούνται μέσω επενδυτικού κεφαλαίου. Πράγματι, για την επίτευξη του σκοπού αυτού, τα εισοδήματα από ακίνητα των ημεδαπών κεφαλαίων φορολογούνται μόνο στο επίπεδο των επενδυτών τους.
- 60 Τρίτον, ο σκοπός της μετατόπισης του επιπέδου φορολόγησης από το κεφάλαιο στον επενδυτή μπορεί να επιτευχθεί και στην περίπτωση των αλλοδαπών κεφαλαίων, εξαρτώντας την απαλλαγή από τον φόρο εταιριών, την οποία προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, από τη φορολόγηση των επενδυτών των κεφαλαίων αυτών. Μολονότι, βεβαίως, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν μπορεί να φορολογήσει τους αλλοδαπούς επενδυτές, μια τέτοια αδυναμία συνάδει με τη λογική της μετατόπισης του επιπέδου φορολόγησης από το κεφάλαιο στον επενδυτή.
- 61 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι το γεγονός ότι μόνον τα ημεδαπά ειδικά κεφάλαια ακίνητης περιουσίας έχουν τη δυνατότητα να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου στην πηγή δεν δικαιολογείται από την ύπαρξη αντικειμενικώς διαφορετικής κατάστασης μεταξύ των κεφαλαίων αυτών και εκείνων που έχουν την έδρα τους σε άλλο κράτος μέλος, πλην της

Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 62 Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της επίμαχης στην κύρια δίκη γερμανικής νομοθεσίας και του κριτηρίου διάκρισης που προβλέπει η νομοθεσία αυτή, τα ημεδαπά και τα αλλοδαπά κεφάλαια βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση.
- 63 Περαιτέρω, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek (C-252/14, EU:C:2016:402), την οποία επικαλείται η Γερμανική Κυβέρνηση, το Δικαστήριο έκρινε ότι η διαφορετική μεταχείριση της φορολογήσεως των μερισμάτων που καταβάλλονται σε συνταξιοδοτικά ταμεία αναλόγως του αν είναι ημεδαπά ή αλλοδαπά, μεταχείριση η οποία απορρέει από την εφαρμογή, ως προς τα αντίστοιχα ταμεία, δύο διαφορετικών μεθόδων φορολογήσεως, δικαιολογείται από τη διαφορά των καταστάσεων μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών φορολογουμένων υπό το πρίσμα του σκοπού της επίμαχης σε εκείνη την υπόθεση εθνικής νομοθεσίας, καθώς και του αντικειμένου και του περιεχομένου της (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 51).
- 64 Εντούτοις, στην υπόθεση εκείνη, τα ημεδαπά και τα αλλοδαπά επενδυτικά κεφάλαια ήταν συνταξιοδοτικά ταμεία, τα οποία φορολογούνταν μεν, αλλά με διαφορετικό τρόπο, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας, ο οποίος συνίστατο, στο πλαίσιο του συστήματος συντάξεων γήρατος, στη θέσπιση φορολογίας ουδέτερης και ανεξάρτητης των εκάστοτε οικονομικών συγκυριών που ασκούν επιρροή στα διάφορα στοιχεία ενεργητικού, καθώς και όλων των τύπων των συνταξιοδοτικών αποταμιεύσεων, δεδομένου ότι το οικείο κράτος μέλος δεν μπορούσε να διασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού αυτού φορολογώντας με τον ίδιο τρόπο τόσο τα ημεδαπά όσο και τα αλλοδαπά επενδυτικά κεφάλαια.
- 65 Εν προκειμένω, όμως, τα ημεδαπά κεφάλαια απαλλάσσονται από τον φόρο εταιριών και δεν υπόκεινται σε άλλο είδος φόρου.

Επί της υπάρξεως επιτακτικού λόγου γενικού συμφέροντος

- 66 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων μπορεί να γίνει δεκτός μόνον αν δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, είναι κατάλληλος να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 67 Εν προκειμένω, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει, με τις γραπτές παρατηρήσεις της, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη γερμανική νομοθεσία συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται από δύο επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, ήτοι, αφενός, από την ανάγκη διατηρήσεως της συνοχής του εθνικού φορολογικού συστήματος και, αφετέρου, από την ανάγκη διατηρήσεως της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των δύο εμπλεκόμενων κρατών μελών.

Επί της ανάγκης διατηρήσεως της συνοχής του εθνικού φορολογικού συστήματος

- 68 Υπενθυμίζεται ότι, μολονότι το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η ανάγκη διατηρήσεως της συνοχής του εθνικού φορολογικού συστήματος μπορεί να δικαιολογήσει εθνική ρύθμιση ικανή να περιορίσει τις θεμελιώδεις ελευθερίες, εντούτοις διευκρίνισε ότι, για να γίνει δεκτός ένας τέτοιος δικαιολογητικός λόγος, πρέπει να υπάρχει άμεσος σύνδεσμος μεταξύ του συγκεκριμένου φορολογικού πλεονεκτήματος και της αντισταθμίσεώς του με συγκεκριμένη φορολογική επιβάρυνση, η δε αμεσότητα του συνδέσμου αυτού πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα του σκοπού της επίμαχης νομοθεσίας [αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2021, UBS Real Estate, C-478/19 και C-479/19, EU:C:2021:1015, σκέψεις 65 και 66, και της 7ης Απριλίου 2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Απαλλαγή των επενδυτικών οργανισμών με συμβατική μορφή από τον φόρο), C-342/20, EU:C:2022:276, σκέψεις 91 και 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 69 Το αιτούν δικαστήριο και η Γερμανική Κυβέρνηση εκτιμούν ότι υφίσταται τέτοιος σύνδεσμος, δεδομένου ότι το φορολογικό πλεονέκτημα που συνίσταται στην απαλλαγή των ημεδαπών κεφαλαίων αντισταθμίζεται από την άμεση φορολόγηση των αλλοδαπών θεσμικών επενδυτών των εν λόγω κεφαλαίων, δεδομένου ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 προβλέπει τον άμεσο καταλογισμό των εισοδημάτων από ακίνητα στους αλλοδαπούς επενδυτές. Προκειμένου να διασφαλιστεί η φορολόγηση των τελευταίων, τα εν λόγω κεφάλαια υποχρεούνται να προβούν σε παρακράτηση φόρου στην πηγή δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, τέταρτη περίοδος, του InvStG 2004. Εξάλλου, αν πρέπει να ληφθεί υπόψη η απαλλαγή του άρθρου 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004, τότε η απαλλαγή αυτή θα αντισταθμιζόταν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του InvStG 2004 φορολόγηση των επενδυτών, δεδομένου ότι αυτοί υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή κατά την έννοια του άρθρου 7 του InvStG 2004.
- 70 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, μολονότι η απαλλαγή την οποία προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του InvStG 2004 δεν εξαρτάται ρητώς, βάσει της διάταξης αυτής, από την προϋπόθεση ότι η φορολόγηση των επενδυτών του κεφαλαίου καθιστά δυνατή την αντιστάθμιση της απαλλαγής αυτής, εντούτοις ένας τέτοιος άμεσος σύνδεσμος μπορεί να απορρέει από το επίμαχο φορολογικό καθεστώς.
- 71 Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο, να κρίνει αν ο άμεσος καταλογισμός εισοδημάτων από ακίνητα στους αλλοδαπούς επενδυτές και η φορολόγηση των ημεδαπών επενδυτών των ημεδαπών κεφαλαίων αντισταθμίζουν την απαλλαγή που χορηγείται στα κεφάλαια αυτά. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται, ειδικότερα, να εξακριβώσει αν οι επενδυτές αυτοί φορολογούνται συστηματικά και δεν μπορούν να τύχουν της απαλλαγής από τον εν λόγω φόρο.
- 72 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ένας τέτοιος άμεσος σύνδεσμος μπορεί να απορρέει από το επίμαχο φορολογικό καθεστώς, θα πρέπει ακόμη να εξακριβωθεί αν η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση, επιφυλάσσοντας τη δυνατότητα απαλλαγής των εισοδημάτων από ακίνητα από τον φόρο εταιριών αποκλειστικά στα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας, δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση της συνοχής του εν λόγω φορολογικού καθεστώτος (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, Fidelity Funds κ.λπ., C-480/16, EU:C:2018:480, σκέψη 83).

- 73 Συναφώς, επισημαίνεται, αφενός, ότι, στην περίπτωση ημεδαπών επενδυτών ενός αλλοδαπού ειδικού αμοιβαίου κεφαλαίου ακίνητης περιουσίας, η φορολόγηση του εν λόγω κεφαλαίου οδηγεί σε διπλή οικονομική φορολόγηση των εισοδημάτων, δεδομένου ότι τα εισοδήματα αυτά φορολογούνται, πρώτον, στο εν λόγω κεφάλαιο και, δεύτερον, στον ημεδαπό επενδυτή. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται στις σκέψεις 51 και 52 της παρούσας αποφάσεως, η εξάλειψη της διπλής αυτής φορολόγησης δεν μπορεί πάντοτε να επιτευχθεί, πράγμα που είναι ακριβώς αντίθετο με τον σκοπό που επιδιώκει η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, Fidelity Funds κ.λπ., C-480/16, EU:C:2018:480, σκέψη 85).
- 74 Αφετέρου, η εσωτερική συνοχή του επίμαχου στην κύρια δίκη φορολογικού καθεστώτος θα μπορούσε να διατηρηθεί εάν τα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας μπορούσαν να τύχουν της απαλλαγής από τον φόρο εταιριών, υπό την επιφύλαξη ότι οι γερμανικές φορολογικές αρχές διασφαλίζουν, με την πλήρη συνεργασία των εν λόγω κεφαλαίων, ότι οι επενδυτές στα κεφάλαια αυτά καταβάλλουν φόρο αντίστοιχο με εκείνον στον οποίο υπόκεινται οι επενδυτές σε ημεδαπό ειδικό αμοιβαίο κεφάλαιο ακίνητης περιουσίας. Το να επιτραπεί στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας να τύχουν της απαλλαγής αυτής, υπό τους εν λόγω όρους, θα συνιστούσε μέτρο λιγότερο περιοριστικό από το ισχύον καθεστώς (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, Fidelity Funds κ.λπ., C-480/16, EU:C:2018:480, σκέψη 84).
- 75 Επομένως, η ανάγκη διατήρησης της συνοχής του εθνικού φορολογικού συστήματος δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων τον οποίο συνεπάγεται η επίμαχη στην κύρια δίκη γερμανική νομοθεσία.
- Ως προς την ανάγκη διατήρησης ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών*
- 76 Υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το Δικαστήριο, ο δικαιολογητικός λόγος που ανάγεται στην ανάγκη της διατήρησης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να γίνει δεκτός όταν το υπό εξέταση φορολογικό καθεστώς σκοπεί να αποτρέψει συμπεριφορές δυνάμενες να υπονομεύσουν το δικαίωμα κράτους μέλους να ασκεί τη φορολογική του αρμοδιότητα σε σχέση με τις δραστηριότητες που ασκούνται στο έδαφός του (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 77 Εντούτοις, εφόσον το κράτος μέλος επέλεξε, όπως στην περίπτωση της κύριας δίκης, να μη φορολογήσει τα ημεδαπά κεφάλαια για τα εισοδήματά τους εθνικής προελεύσεως, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την ανάγκη διασφάλισης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να δικαιολογήσει τη φορολόγηση των αλλοδαπών κεφαλαίων που αποκτούν τέτοια εισοδήματα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Μαρτίου 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 78 Επομένως, ούτε ο δικαιολογητικός λόγος που στηρίζεται στη διατήρηση της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να γίνει δεκτός.
- 79 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 63 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιβάλλει στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας μερική

υποχρέωση καταβολής φόρου εταιριών για τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτούν στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, ενώ τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας απαλλάσσονται από τον φόρο αυτόν.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 80 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 63 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιβάλλει στα αλλοδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας μερική υποχρέωση καταβολής φόρου εταιριών για τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτούν στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, ενώ τα ημεδαπά ειδικά αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας απαλλάσσονται από τον φόρο αυτόν.

(υπογραφές)